

TISKOVÁ ZPRÁVA

Obnova kladrubského hřebčína a kostela v Křenově nominovány na Cenu NPÚ Patrimonium pro futuro

Pardubice, 10. května 2016

V letošním roce probíhá již třetí ročník Ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro s podtitulem Společenské ocenění příkladů dobré praxe, jejímž cílem je vyzdvihnout zásluhy o záchranu kulturních památek, významné objevy a nálezy, příklady kvalitních oprav či restaurování a úspěšné prezentace kulturního dědictví. Pardubický kraj má v kategorii „obnova památky, restaurování“ hned dvě želízka v ohni, a sice Národní hřebčín v Kladrubech nad Labem, který prošel v uplynulých dvou letech rozsáhlou revitalizací, a hřbitovní kapli sv. Isidora v Křenově, památku disponující zcela jedinečnou sochařskou i malířskou výzdobou.

První nominant, Národní hřebčín v Kladrubech nad Labem patří k nejvýznamnějším památkově chráněným a přírodním celkům na území Pardubického kraje. Tradice chovu koní zde sahá až do dob pánů z Pernštejna, kteří zakoupili pardubické panství na konci 15. století. Původní koňskou oboru povýšil roku 1579 na císařský dvorní hřebčín samotný Rudolf II., díky čemuž je kladrubský hřebčín patrně nejstarším hřebčínem tohoto rozsahu na světě. Císaři patřily Kladruby až do vzniku republiky v roce 1918, kdy přešly do vlastnictví československého státu. V roce 1995 byl starokladrubský kůň prohlášen za kulturní památku a v roce 2002 došlo k prohlášení kladrubského hřebčína a kmenového stáda starokladrubských koní bílé barvy za národní kulturní památku. V současnosti zde nalezneme chovnou stanicí běloušů českého plemene starokladrubských koní, jež čítá přibližně tři sta starokladrubských koní.

Revitalizace areálu hřebčína byla podpořena dotací z Integrovaného operačního programu, díky níž bylo regenerováno šestnáct národních kulturních památek a jedna kulturní památka. Rozsah a variabilita rehabilitovaných objektů bezpochyby svědčí o unikátnosti akce, neboť vedle hlavního stájového areálu s přilehlými dvory Františkov a Josefov prošel rekonstrukcí i zámek, kostel sv. Václava a Leopolda, kočárovna, postrojovna, kaple povýšení sv. Kříže, tři obytné domy, lesovna či bývalá vodárenská věž. Po rozsáhlé obnově hřebčín poprvé otevřel své brány 24. září 2015, tedy po dvou letech rekonstrukce. V současnosti je přístupný naší i zahraniční veřejnosti a od počátku se těší obrovskému zájmu turistů.

Mimo výše uvedené skutečnosti je nutné rovněž zdůraznit, že v současnosti je Kulturní krajina Národního hřebčína v Kladrubech nad Labem nominována do Světového kulturního dědictví UNESCO.

Druhou nominovanou památkou je hřbitovní kaple sv. Isidora v Křenově, jež byla postavena v roce 1707 z iniciativy místního faráře a mecenáše Johanna Benedikta Schindlera. V areálu hřbitova zatím neznámý stavitel vybudoval na centrálním oválném půdoryse orientovanou stavbu s nižší sakristií na východní straně. V interiéru kostela vidíme na čelní stěně nad hlavním oltářem postavu sv. Isidora, nalevo na evangelijní straně Adama s rýčem, blíže ke kruchtě je sv. Vít s kotlem u nohou. Naproti Adamovi je vyobrazena Eva s jablkem v ruce a vedle s největší pravděpodobností sv. Jenovéfa Pařížská s pastýřskou holí a ovečkou u nohou. Málo obvyklé zasvěcení kaple sv. Isidorovi, patronu sedláků, a umístění postav pastýřky sv. Jenovéfy Pařížské i Adama a Evy, kteří se po vyhnání z ráje živili zemědělskou prací,

v interiéru souvisí s velkou pravděpodobností s krajem a krajinou, kde se kaple nachází a kde bylo hlavní obživou zemědělství. Jedná se o zcela jedinečnou výzdobu uplatněnou v interiéru sakrální památky tohoto typu.

Stavba, včetně vnitřní výzdoby a mobiliáře, byla v neutěšeném stavu. Tuto skutečnost potvrdil průzkum provedený po roce 2004, kdy kaple přešla do majetku obce Křenov. Statické posouzení konstatovalo havarijní stav obvodových zdí a klenby, střešní krytinou zatékalo do krovu a na klenbu, trámy byly napadeny dřevokazným hmyzem a dřevomorkou. Poškozeny byly též omítky a malířská i sochařská výzdoba. V letech 2007 až 2010 došlo ke statickému zajištění stavby a výměně krovu, v roce 2011 byla opravena fasáda kaple a vstupní schodiště a o rok později proběhlo restaurování ostění vstupních dveří i náhrobních desek, které jsou osazeny na fasádě. V témže roce byl zahájen rozsáhlý restaurátorský průzkum na malbách a štukové výzdobě interiéru a v roce 2013 započalo restaurování těchto výzdobných prvků. Mimořádně náročným, citlivě a pečlivě provedeným restaurováním dokončeným v roce 2015 se nakonec podařilo zachránit nejen výše zmíněnou malířskou, ale též unikátní sochařskou výzdobu interiéru hřbitovní kaple v Křenově.

Cenu Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro s podtitulem Společenské ocenění příkladů dobré praxe vyhlašuje Národní památkový ústav již třetím rokem. Smyslem ceny je upozornit na pozitivní příklady a příběhy v oblasti památkové péče, prezentovat významné objevy a nálezy, příklady kvalitních oprav či restaurování i úspěšné prezentace kulturního dědictví, a ocenit ty, kteří se o to zasloužili. Slavnostnímu vyhodnocení předchází krajská kola, ve kterých komise na každém ze čtrnácti územních odborných pracovišť NPÚ vybírají z řady akcí dokončených v roce 2015 dva počiny. Ty jsou posléze nominovány na celostátní ocenění v jedné ze čtyř kategorií (obnova památky, restaurování; objev, nález roku; prezentace hodnot; záchrana památky). Celostátní hodnocení bude probíhat v několika fázích; členové odborné komise nejprve vypracují k nominacím expertní posudky, s nimiž se navzájem seznámí. Ve druhé fázi se členové komise sejdou na společném zasedání, na němž projednají a prodiskutují význam jednotlivých akcí a na základě hlasování navrhnou vítěze každé ze čtyř kategorií. Ve třetím kole budou návrhy komise předloženy a projednány s generální ředitelkou Národního památkového ústavu Nad'ou Goryczkovou. S výsledky hodnocení se nominování seznámí 21. září letošního roku při slavnostním vyhlášení a předání cen. Své favority od loňského roku může podpořit i veřejnost; neboť v letních měsících lze hlasovat ve veřejné anketě. Na základě výsledků tohoto hlasování bude při slavnostním vyhlášení Cen NPÚ Patrimonium pro futuro udělena i cena veřejnosti.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Pardubicích je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je naplňovat v Pardubickém kraji poslání odborné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, tzn. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Mimo to zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky, podílí se na jejich evidenci, spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií i dalších odborných podkladů ke kulturním památkám a provozuje veřejně přístupnou, odbornou knihovnu. Odborníci z řad zaměstnanců ústavu se rovněž účastní odborných konferencí, seminářů a kolokvií, participují na přednáškách, komentovaných prohlídkách, programech pro školní kolektivy a dalších aktivitách určených pro veřejnost. Další informace najdete na www.npu.cz, respektive <http://www.npu.cz/uop-pa/>, případně na Facebooku (Pardubičtí památkáři aneb novinky nejen z Příhrádku)

Kontakt:

Mgr. Zuzana Růžková, NPÚ, ÚOP v Pardubicích (tisková mluvčí NPÚ, ÚOP v Pardubicích, redaktorka), e-mail: ruzkova.zuzana@npu.cz, tel. 724 663 648